

САНА ОЛОХ

Х а в а т
1981 оны алтынны
15 нүгүттөн тахсар

ССКП ЧУРАЛЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 36 (6172)

1985 оыл. нүлүн тутар 21 күнэ
ЧЭППИЗ

Сызната
3 харчы.

ССКП обкомугар

СААСКЫ ЫҢЫГА

БЭЛЭМНЭНИНИ КУУҢҮРДҮӨХХЭ

ССКП БК Политбюротун ыһымла-
рыгар уонна сүбэлээһиннэригэр
олоруун, ССКП обкомун бюрота
1985 сыллаах сааскы хонуу үлэ-
лэригэр бэлэмнэни туһунан боп-
пуруоһу нөрдө уонна бу үлэвэ баар
итэрдэстэри туораталларыгар, саас-
кы ыһым үлэлэригэр бэлэмнэнини
күүбүрдэллэригэр ССКП райком-
нарын уонна горкомнарын, респуб-
лика агропромышленнай холбоһугун,
райгосисполкомнары сөрүдэхтээтэ.

Республикатаагы агропромыш-
леннай холбоһук, Тыва хаһаайыс-
тыбатын министрствота, Госком-
сельхозтехника, «Якутсельхозхи-
мия» холбоһук, Саха АССР Мелио-
рацияга уонна уу хаһаайыстыбаты-
гар министрствота, тыва хаһаайыс-
тыбатын бородууксуяларын соро-
туопкалааһыҥа уонна хаачысты-
бара инспекция, агропромышлен-
най холбоһук атын төрүтэлэрэ
ССКП райкомнара уонна горкомна-

ра, райгосисполкомнар уонна өрө-
йуоннаагы агропромышленнай хол-
боһуктар ССКП БК Политбюротун
сааскы ыһымга бэлэмнэнини хаа-
мытын туһунан уурааһын хаа-
баннаабыр салааҥа ыһымна туран,
сааскы ыһымга бэлэмнэнини үлэлэри
күүбүрдэллэригэр, кэлин агротех-
ническай дыһааллары көмүгэр, үр-
дүк хаачыстыбалаахтык олоххо
кэллэрин улахан государственнай
суолталааһын бары үлэһиттэргэ өй-
дөһөлөрүгэр сөрүдэхтэниһилэр.

1985 сыллаах сааскы ыһымны,
мелиорацияламмыт сир өрдүк кө-
дүүстөөхтүк туһаныҥа ыһым-
ныны ууран туран, кылгас бөд-
дөххө үрдүк агротехническай та-
һымга ыһымныны бары салааҥа ор-
ганнар дьорууннаах политическай
уонна хаһаайыстыбаннай сөрүдэ-
рынан аһарга. Онон сибээстээн
агропромышленнай комплекс бары

предприятиелара, совхозтар сааскы
ыһымга бэлэмнэниһилэрин күнүтэ
хонтурууллуурга, үлэ коллективна-
рыгар дьону кытта үлэһиттэрсарар-
га, сааскы ыһымны ситиһиннээхтик
ыһымны хааччылар төрөөһүн-
техническай уонна политическай
дыһааллар быһааныларын ырытан
өтөрүгэ, прогрессивнай техноло-
гияны туттууга, ис хаһаайысты-
баннай ахсааны олохтоһуһунга,
коллективнай бөдөрөөтөһүнүн
олохха киллэрингэ, бастыҥ ыһым
туһаныҥа, кадрдары түрөтүгэ
дыһааллары илалларыгар партий-
най, советскай, профсоюзнай уонна
салааҥа хаһаайыстыбаннай орган-
нар сөрүдэхтэниһилэр.

ССКП обкомун бюрота бу боп-
пуруоска Саха АССР Министрдерин
Совета бэлэмтөөбүт дыһаалларын
биһирөөтэ.

САХА АССР МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫГАР

1985 сылга хонуу сааскы
үлэлэрин сөптөөх агрономиче-
скай бөдөдөххө, үрдүк хаачысты-
балаахтык ыһымны хааччылар
сыалынан Саха АССР Министр-
дерин Совета уураах ыһымна.

Саха АССР Тыватын хаһаайыс-
тыбатын, Саха АССР Мелиорацияга
уонна уу хаһаайыстыбатыгар ми-
нистерстволара, Госкомсельхозтех-
ника, народнай депутаттар куорат-
тардаагы уонна оройуоннардаагы
Советтара, оройуоннардаагы агро-
промышленнай холбоһуктар, тыва
хаһаайыстыбатын управлениелара
ССКП Минн Комитетын алтынны-
таагы (1984 сыл) Пленумун уу-
раахтарынан салааҥа сааскы
ыһымны эрэллээхтик хааччылы-
га, бүрдүтү, сүөһү аһылыгы аһы-
да бородуукталары элбэтүүгө толо-
ру эппиэттиир дыһааллары ыһаах-
ларыгар сөрүдэхтэниһилэр.

Хас биһирдиги хаһаайыстыбада
сиэмэни толоору булунарга, сиэмэни
ыраастааһыны утатыппакка төрү-
лэргэ. 1985 сыл ыһымтыгар 85
бырыһыантан итэрбэ суох конди-
циялаах ыраас сиэмэлээх буоларга,
хортуоппуй сиэмэтэ толоору харал-
лар дыһаалларын ыларга.

Туорахтаах культуралары маас-
сабай ыһымны 7 күн иһинэн, хор-
туоппуй олордуну 10 хонук,
оһуруот астарын 15 хонуктан өр-
дута суох, рапыс, сүһүбүнэч бэс
ыһым 20 күнүттөн от ыһым 1 кү-
нүгэр дьэри ыһым бүтэрэргэ.

Сир үүнүүнү биһиритини үрдэтэр
туһунан 1985 сылга ыһымлар сир-
гэ 800 тыһыынча тоннаттан итэ-
рбэ суох органическай уобурудуу-
ну киллэрэргэ.

Туорахтаах уонна сүөһү аһылы-
га буолар культуралар иһинэригэр
барытыгар минеральнай уобурудуула-

ры өрөттөрүнэн киллэрини хаач-
чыларга.

Туорахтаах уонна сүөһү аһылы-
га буолар культуралары үүнэрэр
эвенолар 70 бырыһыаннарыгар
оһуруот астарын уонна хортуоппуй-
ду үүнэрэр эвеноларга 100 быры-
һыан коллективнай бөдөрөөтө
элэхтүүргэ.

Бу сыл бэс ыһым 8 күнүн рес-
публикада «Ууну ыстарымы үөһэй
биһир күнүгүн» биллэрэргэ.

Мелиорацияламмыт хас биһирдиги
гектар сир үрдүк өтөрүтүлээх-
тык туһанылларын иһин хас биһир-
диги совхозка кытааһах хонтуруолу
олохтүүргэ. Бары мелиорациялам-
мыт сирдэри эвеноларга сыһыар-
га.

Хаар типтэрини уонна ха-
лаан утун тохтоон туһаныҥа
үлэни күүбүрдэргэ, итиннээх олох-
тонуллубут сөрүдэҥи халбаҥа суох
тодорго.

Сир ситини тоһору туһанар сы-
лынан сааскы хортуоппуйттан бука-
тыннаахтык аккадестанарга, сир
кырыс итэрбөккө таһаастаһым
ыһыматынан солбуйарга. Бааһына-
да сити иһин төгүлүлээн булгуччу-
лаах катоктааһымынан сантарарга.

Сааскы ыһым сараланы иһин
нэдиэлэттөн хойутаппакка сир ах-
сын техника бэлэмни көрүүнү ы-
тарга.

Бу сыл бэс ыһым 1 күнүгэр
дьэри бөдөдөххө райсельхозтех-
никалар уонна совхозтар мастарыс-
кыадыгар өрөмүөннээхтик трай-
тордары, уезлары, агрегаттары тү-
мэргэ уонна кинилэри хонуу саас-
кы үлэлэрин наадаларыгар өрө
биһэрэргэ.

Механизаторскай кадрдары бө-
лөмнөөһүн уонна илалэри үрдэтти
тиэрдиһилибит быһаанын тоһорууну
хааччылар туран, бу сыл ыһым

ыһым 1 күнүгэр дьэри аттестация-
ламмыга уонна кинилэргэ туһаан-
наах дастабырыһыларын туттарар-
га. Ураты бөдөрөөтө тыва хаһа-
йыстыбатын культураларын үүнэ-
рин итэһиннээх технологиче-
скай специалистарын бөдөрөөһүннэ
уурага.

Бары совхозтарга хонуу үлэлэрин
ыһымны туорахтаах уонна сүөһү
аһылыга буолар культуралары,
хортуоппуй уонна оһуруот аста-
рын үүнэрэри работай быһааны-
рын уонна технологиче-скай хар-
галарын өтөрүт, үлэ хас биһир-
диги технологиче-скай опера-
цияларын тоһороччуларын быһаччы
ыһаан туран, муус үстэр 1 күнүгэр
дьэри бүтэрэргэ.

Тыва хаһаайыстыбатын министр-
ствота тыва хаһаайыстыбатын үлэ-
һитэрин профсоюзун обкомун
кытта биһиргэ 1985 сылга сир өтө-
буутун үлэһитэрин социалисти-
ческай куоталаһыларын усулуо-
булатын бу сыл кулун тутар 20
күнүгэр дьэри ырытан өтөрүл-
лүтүр, кыйымлаахтары моральнай
уонна материаллаы кэбүлөөһүн өр-
дүк көдүүстөөх эбии дыһаалларын
туттууну көрдөрүтүр.

Мелиорация уонна уу хаһаайыс-
тыбатын министрствота, «Якутме-
лиоводстрой» трест нүөсүтүлэр
системалары реконструкциялааһы-
ны киллэрэн туран, 1019 гектар
нүөсүтүлэр сиргэ ууну ыстарар
системаны бөдөдүүн иһиннэ, бэс
ыһым 20 күнүгэр дьэри, бүтөрөн
ууну ыстарымын ыһаалларыгар.
Совхозтарга өрөмүөннүүр үлэлэргэ
наада буолар ахсааннаах турбалары,
гидрантары биһиргэ, нүөсү-
түлэр системалары биһирээтигэр
бэлэмнөөһүннэ көмөү өтөрүл-
лүтүр.

Улуу Кыайыы 40 сылын көрсө

Ударнай вахта

34-с нэдиэлэтэ (кулун тутар 22—28
күннэрэ) Герой-куорат Севастополю
босхолоһунга ананар.

Болтонотобу киноустановка киномеханика А. В.
Петрова 1984 сыл түмүгүнэн оройуон кинофикатор-
дарын социалистическай куоталаһымыларыгар иһинс
иһэстэе тахсыбыта.

Анастасия Васильевна Ибдаары, сыһаары бы-
лааннарын маддытын тоһорорун сөргө, иһиннэи ко-
өөтчүлэргэ үтүс оруутар маассабай үлэни ы-
лар. Билигин киноустановка улахан дьонго сир-
чайы тематигар «Советскай быраал» дьон кино-
тепторийа, өрөтөргө «Мичээр» дьон пионерскай ки-
нотеатры ситиһиннээхтик үлэлэтэр, теяатическай
төрдөрүүлэр уонна биһирдэр, кинопремьералар кур-
дук араас дьорууннаах дыһааллары үчүгэй төрөөһүн-
нээхтик кытар.

Үгүстүк сүүрөн-көтөн, түбүгүрөн нэбиһиннээни
сөрө киннээни хааччылыһыны туһара турарын иһин
лохтоохтор бэйэлэрин киномеханиктарыгар махуула-
лар.

СНИМОККА: киномеханик А. В. Петрова.

П. Оконешников фотота.

АНАЛЫНАН ТУҢАНЫАХХА

Оройуоннаабы штабка

Общественнай сүөһүгэ эбии аһылыгы бэлэмнээһини
тэрийэр оройуоннаабы штаб кулун тутар 15—16
күннэригэр ыһымныкыт суботунньуун түмүгүн нөрдө.

Өссө олунньуга, райсовет исполкома бары совхоз-
тарга, сельсоветтарга, совхозтары шефтар оройуон
таргыллэлэригэр уонна учурдениеларыгар эбии аһы-
лыгы бэлэмнээһингэ, нөдүгүнэри ыһаан туран, чөлчү
сөрүдэхтары тирдиртэлээбитэ. Хомойуох иһин, кулун
тутар 18 күнүнээһи туругунан оройуон үрдүнэн баа-
ра-суега 85,5 тонна нүөл быһымыга, 4,5 тонна ас то-
бөбө, 1,1 тонна күөх үүнээһи бэлэмнэнэ, 420 тонна
дуһа астарыллыахтаага 115 эрэ тоннаан тоһору-
луонна.

Он үрдүнэн кулун тутар 15—16 күннэригэр об-
щественность үһүс маассабай тахсыты аналынан
туһанылыһыта: оройуон иһиннээн тахсытыт 60-ча
иһин, сүөһүгэ эбии аһылыгы бэлэмнээһингэ буол-
бакка, аһым үлэлэргэ туһанылыһылар. Холобур,
«Чурапчы» совхозка интернат-оскуола 20 үлэһитэ
сүөһү өлөрүүтүгэр, Чурапчы орто оскуолатыттан сы-
лаааччылар Бэлэбэ хотону сыһааныҥа, ат-үүт нем-
бинэһиттэн тахсытыттар Чанырга хотону ырааста-
һыныа, савсүтүүгэ үлэлээтилэр. Аһыттар муус угуу-
тугар, силэс кестөөһүнүгэр тардылыһылар. Сыч-
ах суут-силлээһит: органнарыттан уонна сибээс
уезлыттан тахсытыттар эрэ нүөл быһымын кестөө-
һунна, дуһаны ырыбатыгыа нөмөстүлэр. Дьинэ,
өрдүк билигин, аһах маассабайдык төрүүр, үтүтүтүү
күүснэ ыһымлар иһингэр эбии аһылыг урутатан
туруорулуулаахтаага. Онооха совхозтар күүһү аттары-
матахтара, аналынан үлэлэппэтэхтэрэ өйдөмнөт.

«Якутсовхозстрой» мехселоннатын, тыва хаһаайыс-
тыбатын управлениетын үлэһиттэрэ суботунньууна
букатын даһаны кытытытылар. Оттон үгүс коллек-
тивтартан аһаас аһыах иһин үлэлээтэ.

Оройуоннаабы штаб эбии аһылыгы бэлэмнээһингэ
тиэрдиһилибит сөрүдэхтар булгуччу тоһорулууларын
хааччылаадыгар совхозтар салааааччыларын, сель-
советтар исполкомнарын, оройуон таргыллэлэрин уонна
учурдениеларын салааааччыларын өссө төгүл эбээ-
һинстаталээтэ.

A black and white portrait of a man in a military uniform. He is wearing a high-collared jacket with epaulettes on his shoulders. The epaulet on his right shoulder (viewer's left) features a circular emblem. He has a serious expression and is looking slightly to the right. The background is plain and light-colored.

A black and white portrait of a man with dark hair, wearing a dark suit jacket over a light-colored shirt. He is looking directly at the camera with a neutral expression. A small, light-colored flower or pin is visible on his left lapel. The background is a plain, light color.

А. ГОГОЛЕВ,
«Сельхозэнерго» предприниматель
старший электриск

Група
отчуоттаата

лаах, муосталаах, эбэтэр под-
доһнаах, сини өхсүбэт, хаар-
ардах уута ыһыт сиригэр дьаа-
рыетымакка иаада. Барахан
ийааһыннаах амьһоһу тийэр-
гэ-таһарга аһаан куудлааһын
оһоһуулаахтаах. Бу барыта
сааскы аһымыга уонна мелиора-
циялааһын дьаһалдарын олоххо
кылаарынга бөлөмүннэни уһалар
быһыспат соррохторунан буолар.

Минеральной уобурдууларга
кордобуулга оппийэтиир аскы-
лааттары тутуууу быһымыгы
дьыл иһинэн совхозтар дирек-
циялара быһаарыах тустаахтар.

В. ПЛАТОНОВА,
«Сельхозхимия» холбоһун
агрохимига.

Синьонка: Одьулууһинаабы
уобурдуу аскылааттыгар.

П. Оконешиников фотота.

Хатгаан бэрэбэрлэж сорох раб-
очайдар арыгалаан, үлэ дым-
сипилиннати кәһәлләрин көр-
дөрдө. Ол курдук, сүсүһүттэр
Григорьев Н., Григорьев С., Ва-
рахсанов В. күннәдәи режими
тутуспаттар, уу баһылыбакка
ынахтар уулаабаттар. Бу дьону
аппаратка тартыаха.

И. НАЖЕННИН

